

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ห้องสมุด
แผนกอิสระสังคมวิทยา

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การนิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด
2. การนิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด เสริม
3. ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ
4. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การนิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดยุทธวิธีในขบวนการทางสังคม (determinants of social movement strategies) ของ R.H.Turner โดยมีนิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัดต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1.1 ยุทธวิธีในขบวนการทางสังคม

ยุทธวิธีในขบวนการทางสังคม หมายถึง วิธีการ (รูปแบบของกิจกรรม) ที่กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนได้กระทำไปในช่วงระหว่างการคัดค้านเพื่อที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและหรือการกระทำของรัฐบาล หรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจนให้คล้อยตามหรือเห็นด้วยหรือยอมตามกับกลุ่มองค์กรที่ทำการคัดค้านไม่ให้มีการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจน การศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกประเภทยุทธวิธีในขบวนการทางสังคมออกเป็น 3 ประเภทตามแนวความคิดของ Turner กล่าวคือ

1.1.1 ยุทธวิธีแบบชักจูง

ยุทธวิธีแบบชักจูง หมายถึง วิธีการในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน ซึ่งเป็นวิธีการที่โน้มน้าวด้วยคำพูดหรือพฤติกรรม และผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้รัฐบาลและ-

หรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการตัดสินใจสิ่งระงับ (ล้มเลิก) โครงการก่อสร้าง สำหรับวิธีการที่จัดอยู่ในยุทธวิธีแบบชักจูงนี้ ได้แก่

1. จัดนิทรรศการตามสถานที่ชุมชนในกรุงเทพ/กาญจนบุรี/จังหวัดอื่น ๆ
2. จัดโครงการรณรงค์ชี้จักรยาน/วิ่งในกรุงเทพ/ต่างจังหวัด เพื่อชัก-

ชวนให้ประชาชน นิสิต นักศึกษา เข้าร่วมในการคัดค้าน

5. ยื่นหนังสือเพื่อคัดค้านการสร้าง เขื่อนน้ำโจนต่อนายกรัฐมนตรี
6. ยื่นหนังสือเพื่อคัดค้านการสร้าง เขื่อนน้ำโจนต่อประธานคณะกรรมการ

เพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการ เขื่อนน้ำโจน

7. ยื่นหนังสือเพื่อคัดค้านการก่อสร้าง เขื่อนน้ำโจนต่อการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

แห่งประเทศไทย

9. "เคาะประตูบ้าน" ชักชวนให้ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีได้ออกมา

เข้าร่วมในการคัดค้าน

10. จัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อจำหน่ายหาทุนในการคัดค้าน
11. จัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อแจกจ่ายฟรี ให้ข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับ

เขื่อนน้ำโจน

12. ส่งตัวแทน/ผู้แทนขององค์กร เข้าร่วมประชุม/อภิปราย/สัมมนา และ

วิธีอื่นๆ เพื่อให้ข้อมูลทางวิชาการ การศึกษาทั้งโดยการจัดกิจกรรมขึ้นมาเองหรือ เข้าร่วม

กิจกรรมที่องค์กรของกลุ่มคัดค้านจัดขึ้นและหรือหน่วยงานอื่น ๆ ภายนอกจัดขึ้น

13. มีผู้แทน/ตัวแทนขององค์กรเข้าชี้แจง เสนอข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอ

แนะต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการฯ ทั้งในส่วนของ การได้รับ เชิญ และการขอ เข้าพบ

14. มีผู้แทน/ตัวแทนขององค์กรเข้าชี้แจง เสนอข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอ

แนะต่อคณะรัฐมนตรี/พรรคการเมือง/กรมการตำรวจ/รัฐสภา เป็นต้น ทั้งในส่วนของ การได้รับ เชิญ และการขอ เข้าพบ

17. ผู้นำ/กลุ่มผู้นำ/ผู้ปฏิบัติงานทำการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับ

ปัญหาการสร้าง เขื่อนน้ำโจนออก เผยแพร่โดยผ่านสื่อวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์/ภาพยนตร์ เป็นต้น

18. การดำเนินงานในลักษณะของการประสานงานระหว่างกลุ่ม/องค์กร

ต่าง ๆ โดยมี การโน้มน้าวด้วยคำพูดหรือพฤติกรรม และผ่านการใช้สื่อ เพื่อเรียกร้องให้เข้าร่วมในการคัดค้านการสร้าง เขื่อนน้ำโจน

1.1.2 ยุทธวิธีแบบต่อรอง

ยุทธวิธีแบบต่อรอง เป็นวิธีที่มีการแลกเปลี่ยนสิ่งของที่เป็นรูปธรรมและ/หรือนามธรรมที่องค์กรครอบครองอยู่ และสิ่งของดังกล่าว เป็นที่พึงปรารถนาของฝ่ายรัฐบาล วิธีการที่จัดอยู่ในยุทธวิธีแบบต่อรองคือ

15. ผู้แทน/ตัวแทนขององค์กรมีโอกาสเจรจาต่อรองกับรัฐบาล โดยมีผลประโยชน์บางอย่างเป็นการแลกเปลี่ยนกัน

16. ผู้แทน/ตัวแทนขององค์กรเคยยื่นเรื่องกับรัฐบาลเพื่อเสนอให้มีการเจรจาต่อรองกันระหว่างผู้สนับสนุนโครงการ ผู้คัดค้านโครงการและรัฐบาล

1.1.3 ยุทธวิธีแบบใช้กำลัง

ยุทธวิธีแบบใช้กำลัง เป็นวิธีการที่คุกคาม ข่มขู่ หรือบีบบังคับให้กลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักว่า ถ้าไม่กระทำตาม (คือไม่ล้มเลิกโครงการ) จะได้รับผลการปฏิบัติหรือประสมกับภาวะที่ไม่พึงปรารถนา วิธีการที่จัดอยู่ในยุทธวิธีแบบใช้กำลัง คือ

3. เดินหน้ายักค้ำโครงการสร้าง เขื่อนน้ำโจนในที่ชุมชนทั้งในกรุงเทพฯ/กาญจนบุรี/จังหวัดอื่น ๆ

4. การระดมพลังประชาชน/นิสิตนักศึกษา/สมาชิกของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมการคัดค้านในที่ชุมชนภายในกรุงเทพฯ/กาญจนบุรี/จังหวัดอื่น ๆ

8. จัดชุมนุมไฮปาร์คที่ท้องสนามหลวง หรือสถานที่ชุมนุมชนอื่น ๆ

จากวิธีการต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถามได้ให้ผู้ตอบ (คนในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กร) เลือกตอบว่า ลักษณะของการใช้ยุทธวิธีอยู่ในประเภทใด ไม่เคยใช้หรือเคยใช้ และถ้าหากว่าเคยใช้ก็ขอให้ผู้ตอบได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมด้วยว่า เคยใช้และคิดว่าเป็นวิธีการหลักที่สำคัญหรือว่า เคยใช้แต่ไม่คิดว่าเป็นวิธีการหลักที่สำคัญ นอกจากนี้แล้วเพื่อให้ทราบถึงวิธีการหลักที่สำคัญที่กลุ่ม/องค์กรได้ใช้ดำเนินการไป เพื่อคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนว่าอยู่ในยุทธวิธีประเภทใดใน 3 แบบ จึงให้ผู้ตอบทำการจัดอันดับวิธีการหลักที่สำคัญ 3 อันดับแรกเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ต่อไป

1.2 การเลือกยุทธวิธีโดยใช้หลักมุ่งต่อผล

การเลือกยุทธวิธีโดยใช้หลักมุ่งต่อผล หมายถึง การวินิจฉัยว่าวิธีการแบบใดที่จะมีส่วนช่วยให้ขบวนการทางสังคมบรรลุเป้าหมายของขบวนการได้มากหรือมากที่สุด การวัดตัวแปรชุดนี้เป็นการวัดความคิดเห็นของคนที่อยู่ในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กรว่ามีความเห็นมากน้อยอย่างไร ต่อข้อความจำนวน 9 ข้อความ ดังนี้

1. ไม่มีอะไรที่แตกต่างกันระหว่างองค์การที่ให้ความสำคัญกับวิธี "การชิงตรงอย่างรอบคอบ" โดยคำนึงถึงผลได้-ผลเสียกับวิธี "การแสดงพลัง" ในรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดออกมา ถ้าผลที่ได้รับก็คือสำเร็จเหมือนกัน
4. คนในระดับผู้นำขององค์การนี้มักจะให้มีการถกปัญหาที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการจะรุกคืบหน้าต่อไป และพร้อมที่จะให้คำแนะนำทันทีในปัญหาที่เกิดขึ้น
5. สามารถถอดได้ รอได้ แม้ว่าผลสำเร็จจะอยู่ในระยะยาว (อดเปรี้ยวไว้กินหวาน)
11. ยินทรานกระต่ายขาเดียวที่จะต้องเลิกล้มโครงการ โดยจะไม่มีมีการพิจารณาซึ่งน้ำหนักผลดี/ผลเสียกันอีกแล้ว
14. "ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถเชื่อมั่นผลการศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาผลกระทบของโครงการ เชื่อน้ำใจได้แล้ว การคัดค้านที่จะกระทำต่อไปก็จำเป็นจะต้องคำนึงถึงการเอาชนะด้วยเหตุผลอีกต่อไป" คนในระดับผู้นำองค์กรของท่าน เห็นด้วยกับข้อความนี้อย่างไร
17. ถ้าเปลี่ยนท่าทีให้อ่อนลงตอนนี้ ขบวนการคัดค้านก็จะรวนเร และ "หมดท่า" ไปในที่สุด
16. มองไม่เห็นว่าจะมีวิธีการอื่นใดที่จะดีไปกว่าการแสดงพลังอย่างแน่นเหนียว ทั้งนี้โดยไม่ต้องรอให้แน่ใจก่อนว่าจะได้กำลังสนับสนุนที่พอเพียง
7. ไม่ว่าจะ เป็น เรื่องใด ในการที่เราจะต้องเสียอะไรบางอย่างไปโดยได้รับผลตอบแทนน้อยกว่า ย่อมหมายความว่า ย่อมหมายถึงความถึงความล้มเหลว
6. คนระดับผู้นำในองค์กรนี้ เห็นพ้องต้องกันว่าวิธีการคัดค้านการสร้าง เชื่อน้ำใจ โดยการนำเสนอข้อมูลร่วมกับนักวิชาการ ซึ่งให้เห็นผลดีผลเสียของการสร้าง เชื่อน เป็นวิธีที่จะได้รับผลสำเร็จมากกว่าการใช้กระแสพลังมวลชนกดดันรัฐบาล

1.3 การเลือกยุทธวิธีโดยใช้หลักสองอารมณ

การเลือกยุทธวิธีโดยใช้หลักสองอารมณ หมายถึง การวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อกับความพึงพอใจที่จะได้รับจากการใช้และแสดงอำนาจ การวัดตัวแปรชุดนี้เป็นการวัดความคิดเห็นของคนที่อยู่ในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กร ว่ามีความเห็นมากน้อยอย่างไรต่อข้อความจำนวน 9 ข้อความ ดังนี้

2. บ่อยครั้งที่การประชุมภายในองค์กรของท่านให้ความสำคัญกับการใช้วิธีการคัดค้านที่เป็นการประจัญหน้าระหว่างมวลชนที่สนับสนุนการคัดค้านและผู้สนับสนุนโครงการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจนหรือและรัฐบาล

3. การคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน โดยการระดมพลังมวลชนให้มีการเดินขบวนหรือกดดันรัฐบาลนั้น ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถเปลี่ยนใจรัฐบาลได้ แต่กลุ่มคัดค้านก็ควรที่จะกระทำเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประชาชนและกลุ่มพลังต่าง ๆ มีอำนาจ มีเสรีภาพที่จะแสดงออกและมีอุดมการณ์ที่แตกต่างจากรัฐบาล

8. คนระดับผู้นำในองค์กรนี้เห็นว่าการยืนหยัดต่อสู้ด้วยการใช้พลังมวลชนจะเป็นการต่อรองกับรัฐบาลที่ได้ผลดีที่สุด

9. คนระดับผู้นำในองค์กรนี้เห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดในการระงับการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจนคือ การทำให้รัฐบาลได้รับความเสียหายอะไรบางอย่างเกิดขึ้น

13. คนระดับผู้นำในองค์กรนี้ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "ชาวบ้านน่าจะพอใจถ้ากลุ่มคัดค้านได้แสดงอะไรบางอย่างออกไป เพื่อให้รู้ตัวรู้แดงไป เสียที"

18. คนระดับผู้นำในองค์กรนี้เห็นพ้องต้องกันว่า "การแสดงพลัง" ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นวิถีทางสำคัญในด้านการอยู่รอดขององค์กร

10. คนระดับผู้นำในองค์กรนี้เห็นพ้องต้องกันว่า "การแสดงพลัง" ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นการสร้างความเลื่อมใส ศรัทธาในหมู่ประชาชน

15. ดูเหมือนว่าจะหลีกเลี่ยงการใช้พลังมวลชนกดดันไม่ได้เสียแล้ว เนื่องจากการพุดจาโดยใช้เหตุผลหมดความหมาย

12. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับที่มีบางคนกล่าวว่า "การคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีพลังมวลชนที่พร้อมจะสนับสนุนการคัดค้านทุกรูปแบบ แม้ว่าวิธีการเหล่านั้นก็จะเป็นการข่มขู่ คุกคาม เสรีภาพของฝ่ายตรงข้าม"

การให้คะแนนสำหรับตัวแปรในหัวข้อ 1.2 และ 1.3

การให้คะแนนข้อความที่ใช้วัดในตัวแปรที่เกี่ยวกับยุทธวิธีโดยใช้หลักมุ่งต่อผล และการเลือกยุทธวิธีโดยใช้หลักสนองอารมณ์ เป็นการวัดโดยใช้มาตราวัดแบบ likert scale ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรทั้ง 2 ชุดดังกล่าวข้างต้น เป็นข้อความที่จะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นมากน้อยต่อข้อความเหล่านี้ว่าเป็นไปในลักษณะใดกล่าวคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความต่าง ๆ ที่ใช้วัดนี้มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ ในกรณีที่ข้อความ เป็นข้อความเชิงบวกนั้นหมายถึงความหมายของข้อความนั้นสอดคล้องกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการวัด แต่ถ้าข้อความนั้นเป็นข้อความเชิงลบก็หมายถึงความหมายของข้อความนั้นตรงกันข้ามกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการวัด และมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

	การให้คะแนน	
	ข้อความ เชิงบวก	ข้อความ เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ข้อความที่เป็นข้อความเชิงบวกในตัวแปรหัวข้อ 1.2 และ 1.3 ข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 18

ข้อความที่เป็นข้อความเชิงลบในตัวแปรหัวข้อ คือ ข้อ 1, 7, 14, 16, 17

1.4 คุณลักษณะของผู้นำแบบไซฟิสติ เคชั่น

คุณลักษณะของผู้นำแบบไซฟิสติ เคชั่น หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อเป้าหมายในอนาคต มีหลักเหตุผลในการตัดสินใจ รวมถึงการ เป็นผู้ไม่หาความรู้ ข้อความที่ไร้วัตถุประสงค์นี้ ไร้วัตถุประสงค์ที่อยู่ในระดับผู้นำกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน ว่ามีคุณลักษณะของผู้นำแบบไซฟิสติ เคชั่นมากน้อยเพียงใด โดยมีข้อความที่ไร้วัตถุประสงค์เป็น 4 มิติ คือ ให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อ เป้าหมายในอนาคต การมีหลัก เหตุผลในการตัดสินใจ การ เป็นผู้ไม่หาความรู้ และประสบการณ์ในอดีตในการคัดค้าน

1.4.1 ข้อความที่ไร้วัตถุประสงค์ให้ความสำคัญกับการวางแผน เพื่อ เป้าหมายในอนาคต¹

1. คนเรานี้มีควมแตกต่างกัน บางคนชอบที่จะวางแผนและจัดการกับงานและชีวิตของตนไว้ล่วงหน้า สำหรับตัวท่านเอง ท่านชอบที่จะวางแผนล่วงหน้าในทุก ๆ เรื่องอย่างระมัดระวัง

2. มักจะทำงานและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปเรื่อย ๆ มากกว่าที่จะมีการจัดการ และวางแผนล่วงหน้า

3. เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ทันการณ์ ที่จะมัว เมา เสียเวลากับการวางแผน และจัดการล่วงหน้า

4. ใช้หลัก "กันไว้ดีกว่าแก้" ในการดำเนินกิจการที่สำคัญ ๆ

1.4.2 ข้อความที่ไร้วัตถุประสงค์มีหลัก เหตุผลในการตัดสินใจ

5. การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ได้เพียงพอทุกครั้งก่อนที่จะทำอะไรอาจทำให้เสียการ

6. ใช้หลักในการหาข้อเท็จจริงจากคนที่สนิทชิด เชื้อ เป็นสำคัญ

7. ต้อง เอาชนะคะคานให้ได้ เพื่อกำลังใจหรือคะแนนนิยมมากกว่าที่จะใช้เหตุผลซึ่งตรง

¹ ได้สร้างแบบสอบถามวัดการให้ความสำคัญกับการวางแผน เพื่อ เป้าหมายอนาคต โดยคัดแปลงจากการประเมินระดับความทันสมัยขององค์ประกอบด้านค่านิยมในการศึกษาของ Jonathan H. Turner (1978 : 126) ที่เกี่ยวกับการ เน้นปัจจุบัน-อนาคตนิยม

๘. การมีโอกาสดูคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ กับผู้อื่น
ที่มีความเห็นต่างจากเรา จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาในทางที่เหมาะสมมากขึ้น

1.4.3 การเป็นผู้ไม่หาความรู้¹

๙. อุบสรรคใด ๆ ไม่สามารถหยุดยั้งความสนใจที่มีต่อความรู้ใหม่ ๆ ที่
เกิดขึ้นรอบตัว

10. ติดตามสถานการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศจากการอ่านหรือ
และดูรายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ

11. ให้ความสนใจอย่างจุ่มเทให้กับเรื่องบางเรื่อง โดยไม่เปิดกว้าง
ต่อเรื่องหนึ่ง ๆ

12. ให้ความสนใจเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพหรือ เรื่องที่เป็น
ประโยชน์ส่วนตัว

13. สนใจใคร่รู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งใกล้ตัวและไกลตัวอย่างสม่ำเสมอ

1.4.4 ข้อความที่ใช้วัดประสมการณ์ในอดีตในการคัดค้านปัญหาสิ่งแวดล้อม

14. ในอดีตเคยเข้าร่วมในการคัดค้านปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ หรือไม่

15. บทบาทสูงสุดของการเข้าร่วมในอดีต

¹ คัดแปลงจากการศึกษาของ Scott, W. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Intellectualism
อ้างใน John P. Robinson and Phillip R. Shaver., Measures of Social
Psychological Attitudes (Appendix B to Measures of Political
Attitudes), (Michigan : Institute for Social Research, 1969), หน้า
436-437.

1.5 ระเบียบวินัยของสมาชิก

ระเบียบวินัยของสมาชิก หมายถึง เป็นความสามารถในการให้สมาชิกยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ปฏิบัติภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสนับสนุน เป้าหมายขององค์กร รวมทั้งให้ความเคารพปฏิบัติตามคำวินิจฉัยขององค์กรโดยไม่ฝ่า หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ เป็นข้อความที่ใช้วัดความรู้สึกของคนที่อยู่ในระดับผู้นำขององค์กรที่มีต่อสมาชิกภายในองค์กร เห็นว่าสมาชิกมีลักษณะ เป็นจริงมากน้อยเพียงใดต่อข้อความที่ใช้วัดจำนวน 7 ข้อความข้างล่างนี้ และยังมีข้อความอีก 5 ข้อความให้ผู้ตอบ (คนที่อยู่ในระดับผู้นำขององค์กร) ประเมินคนในกลุ่มผู้นำขององค์กรด้วย

1.5.1 ผู้ตอบประเมินสมาชิกในกลุ่ม/องค์กร¹

1. สมาชิกส่วนใหญ่ในองค์กรของท่านยอมรับและปฏิบัติตามกฎ เกณฑ์ขององค์กรอย่างเคร่งครัด
2. สมาชิกส่วนใหญ่ในองค์กรของท่านมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
3. สมาชิกขององค์กรจำนวนมากมักจะ ไม่ปฏิบัติตามมติขององค์กรเสมอ ๆ
4. สมาชิกจะถูกตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอสำหรับกฎระเบียบที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง
5. ไม่มีกฎข้อบังคับในองค์กรที่จะให้สมาชิกได้รับรู้ทั่วกัน
6. คนส่วนใหญ่ในองค์กรจะทำอะไรก็ได้ในสิ่งที่เขาพึงพอใจ (ไม่นับกรณีทำผิดกฎหมายบ้านเมือง)
7. คนส่วนใหญ่ในองค์กรมีกฎเกณฑ์ในการทำงานของตัวเอง

¹ คัดแปลงข้อความบางส่วนมาจาก Aiken and Hage (1966) ในมิติของ formalization อ้างใน Miller D.C., Handbook of Research Design and Social Measurement. 4d cd. (New York : Longman Inc, 1983).

1.5.2 ผู้ตอบประเมินคนในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กร

8. คนในกลุ่มผู้นำส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
9. คนในกลุ่มผู้นำส่วนใหญ่ยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ขององค์การอย่างเคร่งครัด
10. คนในกลุ่มผู้นำเห็นว่าระเบียบวินัยขององค์การ เป็นเรื่องหมกหม้มเกินไป
11. คนในกลุ่มผู้นำส่วนใหญ่ตัดสินใจทำอะไรได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องรอการตัดสินใจจากผู้อื่นในองค์กร
12. คนในกลุ่มผู้นำจะถูกตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอสำหรับกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดเสื่อมเสียชื่อเสียง

1.6 การใช้และแสดงออกซึ่งอำนาจขององค์กร¹

การใช้และแสดงออกซึ่งอำนาจขององค์กร หมายถึง ความสามารถของคนในระดับผู้นำขององค์กรที่จะควบคุมหรือแปรเปลี่ยนพฤติกรรมสมาชิกภายในองค์กรและบุคคลอื่นภายนอกองค์กร ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรชุดนี้ เป็นการวัดความคิดเห็นของบุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กรที่เข้าร่วมในการคัดค้านการสร้าง เชื้อขนานน้ำใจว่ามีความเห็นต่อข้อความจำนวน 7 ข้อความนี้ในลักษณะใด กล่าวคือ เห็นด้วยอย่างยิ่งจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

¹ ข้อความบางส่วนคัดแปลงมาจาก F-Scale Clusters ในมิติของ Power and Toughness ของ Adorno, T.W. อ้างใน John P. Robinson and Phillip R. Shaver., Measures of Social Psychological Attitude. (Appendix B to Measures of Political Attitudes) (Michigan : Institute for Social Research, 1969), หน้า 232.

1. เชื่อกันว่าการสร้างเยาวชนให้อยู่ในระเบียบวินัยที่เข้มงวด จะนำไปสู่การรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานและครอบครัวต่อไปในอนาคต องค์กรจำนวนเพียงเล็กน้อยที่มีความกล้าหาญ, ไม่ย่อท้อ, ผู้นำที่ประชาชนสามารถมอบความวางใจให้ได้
2. ไม่มีความล้มเหลวหรือความยากลำบากใด ๆ เลย หากว่ามีอำนาจเพียงพอที่จะเป็นผู้ตัดสินใจ
3. เป็นวิธีการที่ดีที่สุดแล้วที่มีการใช้อำนาจในทางใดทางหนึ่งเพื่อรักษาความเป็นระเบียบและความไม่สงบของบ้านเมือง
4. การใช้ความรุนแรงแม้ว่าจะไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขมีเหตุต่าง ๆ แต่คนในระดับผู้นำขององค์กรก็มักจะเลือกใช้เป็นอันดับแรกเสมอ
5. คนในระดับผู้นำขององค์กรควรมีความสามารถที่จะให้คุณให้โทษใครก็ได้ที่ไม่เห็นด้วยกับเขา
6. สมาชิกโดยส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนทุกวิถีทางตามที่ผู้นำขององค์กร เรียกร้อง
7. คนในระดับผู้นำขององค์กรมักจะตัดสินใจไปโดยลำพังและไม่จำเป็นต้องปรึกษาคณะหรือกับผู้อื่นในองค์กร

การให้คะแนนสำหรับตัวแปร หัวข้อ 1.4, 1.5 และ 1.6

การให้คะแนนข้อความที่ใช้วัดคุณลักษณะของผู้นำแบบไซฟิสตี เคชั่น (1.4) นั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของตัวผู้ตอบ (คนในระดับผู้นำขององค์กร) และข้อความที่ให้ผู้ตอบ (คนในระดับผู้นำขององค์กร) ประเมินคนในระดับผู้นำขององค์กรด้วยตนเอง และประเมินสมาชิกในองค์กรว่ามีความเป็นจริงมากน้อยเพียงใดในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของสมาชิก (1.5) เป็นการวัดโดยใช้มาตราวัดแบบ likert scale ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรหัวข้อ 1.4 และ 1.5 ดังกล่าวข้างต้น ข้อความต่าง ๆ ที่ใช้วัดมีทั้งข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบ ในกรณีที่ข้อความ เป็นไปในเชิงบวกนั้นหมายถึงความหมายของข้อความนั้นสอดคล้องกับความหมายของตัวที่ต้องการวัด แต่ถ้าข้อความนั้น เป็นข้อความเชิงลบก็หมายถึงความหมายของข้อความนั้นตรงกันข้ามกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการวัด และมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

การให้คะแนน

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เป็นจริงมากที่สุด	5	1
เป็นจริงมาก	4	2
เป็นจริงปานกลาง	3	3
เป็นจริงน้อย	2	4
ไม่เป็นจริงเลย	1	5

ข้อความที่ใช้วัดคุณลักษณะผู้นำแบบไซพิสทิ เคชั่นที่เป็นข้อความเชิงบวก คือ 1, 4, 8, 9, 10, 13

ข้อความที่ใช้วัดคุณลักษณะผู้นำแบบไซพิสทิ เคชั่นที่เป็นข้อความเชิงลบ คือ 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12

ข้อความที่ใช้วัดคุณลักษณะผู้นำแบบไซพิสทิ เคชั่นข้อ 14 และ 15 ให้คะแนนเรียงลำดับจาก 5, 4, 3, 2 และ 1 คะแนน ในการตอบข้อเลือกที่เข้าร่วมการคัดค้านบ่อย ๆ เท่าที่มีโอกาสจนถึงไม่เคยเข้าร่วม และในการตอบข้อเลือกที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดจนถึงไม่เคยเข้าร่วม

ข้อความที่ใช้วัดระเบียบวินัยของสมาชิกและคนในระดับผู้นำขององค์กรที่เป็นข้อความเชิงบวก คือ 1, 2, 4, 8, 9, 12

ข้อความที่ใช้วัดระเบียบวินัยของสมาชิกและคนในระดับผู้นำขององค์กรที่เป็นข้อความเชิงลบ คือ 3, 5, 6, 7, 10, 11

สำหรับการให้คะแนนข้อความที่ใช้วัด ในตัวแปรที่เกี่ยวกับการใช้และแสดงออกซึ่งอำนาจขององค์กร (1.6) เป็นการวัดโดยใช้มาตราวัดแบบ likert scale ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรดังกล่าวข้างต้น เป็นข้อความที่จะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นมากน้อยต่อข้อความเหล่านี้ว่าเป็นไปในลักษณะใด กล่าวคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยข้อความต่าง ๆ ที่ใช้วัดนี้มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ และมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

	การให้คะแนน	
	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ข้อความในตัวแปรชุดนี้ เป็นข้อความในเชิงบวกทั้งหมด

1.7 ทฤษฎีการ

ทฤษฎีการ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่และได้ใช้ไปเพื่อสนับสนุนวิธีการ (กิจกรรม) ต่าง ๆ ที่กลุ่ม/องค์กรได้กระทำไปในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน สำหรับการศึกษาค้างนี้ได้จำแนกทฤษฎีการออกเป็น 3 ประเภทตามแนวความคิดของ R.H. Turner คือ

1.7.1 ทฤษฎีการที่ใช้ในยุทธวิธีแบบชักจูง

ทฤษฎีการที่ใช้ในยุทธวิธีแบบชักจูง หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคลที่มีความสามารถและความชำนาญ ทั้งในส่วนของ การสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารโดยผ่านสื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ข้อความที่ใช้ชักจูงทฤษฎีการประเภทนี้ได้แก่

6. ความสามารถในการชักจูงใจผู้คนที่อยู่ในระดับผู้นำ/กลุ่มผู้นำขององค์กร

7. ความสามารถในการชักจูงใจผู้คนที่อยู่ในระดับผู้นำ/กลุ่มผู้นำขององค์กร ท่านคิดว่า จะมีความสำคัญมากพอหรือไม่ในการที่จะบรรลุเป้าหมายของการคัดค้าน

8. ก. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อประเภทวิทยุในการเสนอข้อมูล

ข. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อประเภทโทรทัศน์ในการเสนอข้อมูล

ค. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ในการเสนอข้อมูล

9. การจัดทำเอกสาร/สิ่งพิมพ์/จุลสาร เพื่อเสนอประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเขื่อนน้ำโจนทั้งโดยจำหน่ายและแจกฟรี

10. การจัดทำเอกสาร/สิ่งพิมพ์/จุลสาร ท่านเห็นว่าได้มีส่วนช่วยสนับสนุนต่อขบวนการเคลื่อนไหวมากน้อยเพียงใด

1.7.2 ทรัพยากรที่ใช้ในยุทธวิธีแบบต่อรอง

หมายถึง บัณฑิตที่เกี่ยวกับบุคคลที่มีความสามารถ มีความเหมาะสมที่จะได้เป็นผู้แทนและตัวแทนขององค์กรในการเจรจาต่อรอง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม/องค์กร ตลอดจนรวมถึงความรู้ความสามารถในเชิงเทคโนโลยีที่เป็นความต้องการของกลุ่ม เป้าหมายข้อความที่ใช้วัดทรัพยากรประเภทนี้ ได้แก่

11. องค์กรของท่านมีผู้นำ/กลุ่มผู้นำ/สมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจนหรือไม่

12. การมีกรรมการหรืออนุกรรมการจากกลุ่มคัดค้านมีความสำคัญมากพอหรือไม่ในการบรรลุเป้าหมายของการคัดค้าน

15. องค์กรของท่านมีผู้ที่มีความรู้ในเชิงเทคโนโลยีขั้นสูง เกี่ยวกับการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยวิธีการอื่น ซึ่งไม่ใช่การสร้างเขื่อนน้ำโจน

1.7.3 ทรัพยากรที่ใช้ในยุทธวิธีแบบใช้กำลัง

ทรัพยากรที่ใช้ในยุทธวิธีแบบใช้กำลัง หมายถึง ทรัพยากรที่สามารถสนับสนุนวิธีการ (กิจกรรม) ที่เป็นการแสดงออกถึงพลังมวลชนจำนวนมากให้เข้าร่วมในกิจกรรมที่องค์กรได้จัดทำขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ข้อความที่ใช้วัดทรัพยากรประเภทนี้ ได้แก่

1. ทุนขององค์กร
2. ทุนที่ได้จากการบริจาค เพื่อนำมาใช้ในการคัดค้านโดยตรง
3. สมาชิกหรืออาสาสมัครช่วยปฏิบัติงานในการคัดค้าน
4. จำนวนและความสามารถของสมาชิกหรืออาสาสมัครที่ช่วยปฏิบัติงาน

ในการคัดค้าน

5. ท่านคิดว่าใคร เป็นผู้ที่ จะให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ท่านได้อีก (นอกจากสมาชิกและอาสาสมัคร)

13. ท่านมีผู้ปฏิบัติงานที่สามารถระดมพลังมวลชนจำนวนมากให้ เข้าร่วมใน กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กร

14. ท่านมีระบบปฏิบัติงานที่จะสามารถระดมพลังมวลชนจำนวนมากให้ เข้า ร่วมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กร

การให้คะแนน

ข้อความในมาตรวัดนี้ที่เป็นข้อ 3, 8, 9, 13, 14 การให้คะแนน เรียงลำดับจาก 5, 4, 2 และ 1 คะแนน ในการตอบข้อ เลือกที่ เน้นว่ามีความสำคัญมากจนถึงน้อย

ข้อความในมาตรวัดนี้ที่เป็นข้อ 1, 2, 4, 7, 10, 12 ให้คะแนน เรียงลำดับจาก 5, 4, 3, 2 และ 1 คะแนน ในการตอบข้อ เลือกที่ เน้นว่ามีความสำคัญมากจนถึงน้อย

ข้อความในมาตรวัดนี้ ข้อ 11 ถ้าตอบว่ามีให้ 5 ไม่มีให้ 1 คะแนน

ข้อความในมาตรวัดนี้ ข้อ 5, 6 และ 15 ให้คะแนน เรียงลำดับจาก 5, 3, 1 คะแนน ในการตอบข้อ เลือกที่ เน้นว่ามีความสำคัญมากจนถึงน้อย

เมื่อให้คะแนนในแต่ละมาตรวัดแล้ว มาตรวัดในทรัพยากรประเภทใดได้คะแนนสูงสุด เป็นอันดับแรกให้ถือตาม เกณฑ์ว่าทรัพยากรประเภทนั้น เป็นปัจจัยที่กลุ่ม/องค์กรที่ เข้าร่วมในการ กัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนมีอยู่และได้ใช้ไปมากที่สุด

1.8 ค่านิยม

ค่านิยม หมายถึง ความ เชื่อที่มั่นคง เกี่ยวกับวิถีทางที่พึงปฏิบัติหรือ เป้าหมายในการ ดำรงชีวิต ทั้งในส่วนบุคคลและสังคม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ตัววัดค่านิยมในด้านความเป็น ผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักพวกพ้อง และความเป็นท้องถิ่นนิยม การวัดค่านิยมในมิติ ทั้ง 3 นี้ จะ เป็นการวัดโดยผ่านการประเมินหรือผ่านการรับรู้ของคนในระดับผู้นำของกลุ่ม/ องค์กรที่ เข้าร่วมในการคัดค้านที่มีต่อกลุ่มบุคคลที่ผู้ตอบ เห็นว่าจะ เป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงมาก ที่สุดในการเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน และกลุ่มบุคคลที่เป็นสาธารณชนโดยทั่ว ไปที่จะพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาการสร้างเขื่อนน้ำโจน

1.8.1 ข้อความที่ใช้วัดความเป็นผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ¹

1. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ทำให้มนุษย์สามารถสร้างสิ่งทดแทนธรรมชาติได้ จึงไม่ต้องกังวลกับการสูญเสียธรรมชาติที่เกิดขึ้น
2. การพัฒนาประเทศมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตจนกระทั่งเราต้องยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมบางอย่างตามธรรมชาติที่มีความสำคัญยิ่งไปบ้าง
3. มีความพอใจที่จะอยู่ท่ามกลางธรรมชาติอันงดงามยิ่งมากกว่าที่จะอยู่อย่างสะดวกสบายท่ามกลางสิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ
4. การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นความต้องการพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ พวกเราจึงควรสนับสนุนแม้ว่าเราจะต้องสูญเสียป่าที่อุดมสมบูรณ์ ดังเช่นป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
5. การสร้างเขื่อนเป็นการลงทุนพัฒนาด้านหนึ่ง นำมาซึ่งการจ้างงาน การกระจายรายได้ โรงเรียน โรงพยาบาลที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น จนเราน่าที่จะยอมให้มีการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างไปได้

1.8.2 ข้อความที่ใช้วัดความเป็นท้องถิ่นนิยม²

6. ในการพัฒนาชุมชน ถ้าหากทำให้พวกเราต้องสูญเสียผลประโยชน์บางส่วนไป พวกเราก็มีสิทธิ์ที่จะไม่เห็นด้วยกับการพัฒนานั้น
7. ถ้าท่านเลือกได้ก็จะย้ายไปอยู่ที่อื่น ไม่อาศัยอยู่ที่นี้

¹ข้อความบางส่วนคัดแปลงมาจากวิชณี นุนาค การระดมพลังและการคัดค้านการ
สร้างกระเช้าลอยฟ้าดอยสุเทพ : การศึกษาแนวจิตวิทยาสังคม วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรสังคมวิทยา
มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2530, หน้า 40.

²ข้อความบางส่วนคัดแปลงมาจากงานของ Campbell, D. (unpublished papers)
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Cosmopolitan-Local Measure อ้างใน John P. Robinson and
Phillip R. Shaver., Measures of Social Psychological Attitude
(Appendix B to Measures of Political Attitudes), (Michigan : Institute
for Social Research, 1969), หน้า 653.

8. อะไรก็ตามที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นผลดีต่อชุมชนที่อยู่อาศัย มันก็เป็นผลดีต่อตัวท่าน เช่นเดียวกัน
9. ถ้าคนต่างถิ่นมีภายีดีกว่าในการเจรจาติดต่อกับการค้า ท่านก็มักจะเลือกติดต่อกับคนพวกนี้มากกว่าติดต่อกับคนในท้องถิ่นชุมชนเดียวกับท่าน
10. ชาวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ ที่สามารถเรียกร้องความสนใจเป็นพิเศษจากท่าน คือ ชาวที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนแห่งนี้

1.8.3 ข้อความที่ใช้วัดการรักพวกพ้อง¹

11. ความเป็นมิตรแท้ช่างหาได้ยากยิ่งในชุมชนแห่งนี้
12. คนที่นี่โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่สนใจเพื่อนบ้านหรือเรื่องราวอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของคน
13. ทุกคนส่วนใหญ่ที่นี่โอบอ้อมอารี มีน้ำใจต่อเพื่อนบ้าน
14. ไม่ค่อยมีใครสนใจที่จะร่วมมือกันทำงานเพื่อนำความก้าวหน้ามาสู่ชุมชนแห่งนี้
15. การที่จะได้รับความช่วยเหลืออะไรจากใครในชุมชนนี้ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นเรื่องดีค่อนข้างหายาก

ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรทั้ง 3 มิติของค่านิยมนี้ มีข้อความที่เป็นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เป็นการวัดโดยใช้มาตราวัดแบบ likert scale และมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

¹ข้อความบางส่วนคัดแปลงมาจากการวัด Community Solidarity อ้างใน Miller D.C., Handbook of Research Design and Social Measurement. 4d ed. (New York : Longman Inc, 1983), หน้า 392.

การให้คะแนน

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

1.9 ผลประโยชน์

ผลประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่มีค่าอันเป็นที่พึงปรารถนาทั้งในรูปของสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ผลประโยชน์คือ การที่คนในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กร ที่เข้าร่วมคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนได้รับรู้ว่า สาธารณชนอื่น ๆ ที่เป็นชาวกรุงเทพฯ และชาวยุโรปจะเห็นความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางด้านใดมากกว่ากัน ระหว่างการได้รับประโยชน์จากการสร้าง เขื่อนในด้านของการผลิตกระแสไฟฟ้าหรือ เพื่อการชลประทานกับการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่งก็คือสาธารณชนจะเห็นด้วยกับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกระแสไฟฟ้าหรือ เห็นด้วยกับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ โดยมีข้อความที่ชัดเจน คือ

12. ท่านคิดว่าสาธารณชนที่เป็นคนกรุงเทพฯ โดยส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางด้านใดมากกว่ากันในการถือการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจน

13. ท่านคิดว่าสาธารณชนที่เป็นชาวยุโรปและหรือที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เขาจะเห็นความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางด้านใดมากกว่ากันในการถือการก่อสร้างเขื่อนน้ำโจน

การให้คะแนน

ถ้าผู้ตอบตอบในผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ จะได้คะแนน เป็น 5 คะแนน

ถ้าผู้ตอบตอบในผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกระแสไฟฟ้าจะได้คะแนน 1 คะแนน

ถ้าผู้ตอบตอบในลักษณะที่ไม่แน่ใจในตัวสาธารณชนว่าจะคิดอย่างไรจะได้คะแนน เป็น

3 คะแนน

1.10 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องการมุ่งพิทักษ์ผลประโยชน์ให้

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เป้าหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องการมุ่งพิทักษ์ผลประโยชน์ให้หมายถึง การรับรู้และความรู้สึกระหว่างกันในทางบวกหรือทางลบอัน เป็นผลสืบเนื่องมาจากการคิดเกี่ยวข้องกันทั้งในแบบพบหน้ากันและในแบบใช้สัญลักษณ์เป็นสื่อ ซึ่งรวมไปถึงการติดต่อกันภายในกรอบของกิจกรรมของผู้สนับสนุนให้สร้างและไม่ให้สร้างของขบวนการทางสังคมด้วย ข้อความที่ใช้วัดความสัมพันธ์ในเชิงบวกและเชิงลบในความหมายดังกล่าว เป็นการผ่านการรับรู้หรือการประเมินของบุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำของกลุ่มองค์กรที่เข้าร่วมในการศึกษาค้นคว้าการสร้าง เชื้อนน้ำใจที่มีต่อลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างชาวกาญจนบุรีและรัฐบาลซึ่งรวมถึงคณะกรรมการพิจารณาผลกระทบของโครงการ มีข้อความที่ใช้วัดรวม 7 ข้อความ คือ

3. ท่านทราบหรือไม่ว่าโดยส่วนใหญ่แล้วชาว เมืองกาญจนบุรีได้เคยมีการติดต่อร้องขอความช่วยเหลือกับรัฐบาลบ้างหรือไม่ในเรื่องทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับปัญหาปากท้อง สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหาเรื่องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4. ท่านทราบหรือไม่ว่ารัฐบาลได้แก้ไขมีเหตุต่าง ๆ ของชาวเมืองกาญญา บ้างหรือเปล่า

5. ท่านทราบหรือไม่ว่าคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการก่อสร้าง เชื้อนน้ำใจได้เคยมีการติดต่อผู้นำหรือชาวบ้านในจังหวัดกาญจนบุรีหรือไม่ เพื่อขอทราบรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้าง เชื้อนน้ำใจหรือความคิดเห็นของชาวบ้านต่อเรื่องนี้

6. ท่านคิดว่าชาว เมืองกาญญา โดยส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจหรือไม่กับการที่ได้เคยมีการติดต่อกันในเรื่องการสร้าง เชื้อนน้ำใจ

7. ท่านคิดหรือไม่ว่าการที่คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการฯ ไม่มีการติดต่อกับชาว เมืองกาญญา ชาวเมืองกาญญา จะรู้สึกอย่างไร

8. ท่านคิดว่าชาวเมืองกาญฯ จะให้ความไว้วางใจในความ เป็นกลางของคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการฯ มากน้อยเพียงใด

9. ท่านคิดว่าชาวเมืองกาญฯ จะให้ความ เชื่อถือต่อผลการศึกษาของคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการฯ มากน้อยเพียงใด

การให้คะแนน

คำตอบของข้อความที่ใช้วัดลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เป้าหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้องการ มุ่งพิทักษ์ผลประโยชน์ให้มีคะแนน เรียงลำดับจากความสัมพันธ์ในเชิงบวกที่มากที่สุดจนถึงความ สัมพันธ์เชิงลบ โดยที่มีการให้คะแนนลดหลั่นกันเป็น 5 ชั้น โดยเรียงลำดับจากคะแนน 5 คะแนน, 4 คะแนน, 3 คะแนน, 2 คะแนน และ 1 คะแนนตามลำดับ

2. การนิยาม เชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด เสรียม

การศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะทำการศึกษานุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำองค์กร/กลุ่มต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนแล้ว (แบบสอบถามในภาคผนวก ก แบบสอบถาม ชุดที่ 1) ยังมีเนื้อหาบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มหรือนุคคลที่ขบวนการทางสังคมสามารถอ้างได้ ว่าการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน เป็นไป เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ให้พวกเขาเหล่านี้ และเนื้อหา บางส่วน เกี่ยวข้องกับสาธารณชนซึ่ง เป็นกลุ่มคนที่กระจัดกระจายกันตามที่ต่าง ๆ แต่มีความสนใจ ที่จะหาคูควิพากษ์วิจารณ์ใน เรื่องการสร้างหรือไม่ให้สร้าง เขื่อนน้ำโจน

ดังนั้นจึงได้ทำการนิยาม เชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด เสรียม ในประเด็นที่เกี่ยวกับ

2.1 ผู้ที่ขบวนการมุ่งพิทักษ์ผลประโยชน์

ผู้ที่ขบวนการมุ่งพิทักษ์ผลประโยชน์ให้ หมายถึง ผู้ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงมากที่สุด จากการสร้างเขื่อนน้ำโจน ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนชาวจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีข้อ- ความที่ใช้วัดเกี่ยวข้องกัน (รายละเอียดในภาคผนวก ก. แบบสอบถามชุดที่ 2)

1. ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบและข้อมูล เกี่ยวกับการรับรู้ เรื่อง เขื่อนน้ำโจน ซึ่งจำแนก เป็นการติดตามข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับ เขื่อนน้ำโจน ความสัมพันธ์ระหว่างชาว เมือง กาญฯ และคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาผลกระทบของโครงการก่อสร้าง เขื่อนน้ำโจน

2. ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่ใช้วัดความเป็นผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรัก-
หวงห้อง ความเป็นท้องถิ่นนิยมของผู้ตอบและทัศนคติที่มีต่อกลุ่มคัดค้าน

2.2 สาธารณชน

สาธารณชน หมายถึง ประชาชนและนิสิตนักศึกษาที่เป็นผู้ให้ความสนใจพูดคุยเกี่ยวกับ
ปัญหาการสร้างเขื่อนน้ำโจน โดยมีข้อคำถามที่วัดเกี่ยวข้องกับ (รายละเอียดในภาคผนวก ก.
แบบสอบถามชุดที่ 3)

1. ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องเขื่อนน้ำ
โจน ซึ่งจำแนกเป็นการติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ เขื่อนน้ำโจน และการให้ความสำคัญเกี่ยว
กับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการก่อสร้าง เขื่อนด้านกระแสไฟฟ้า และการชดเชยชดชวยกับการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ในกรณีการสร้าง และไม่สร้าง เขื่อนน้ำโจน

2. ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่ใช้วัดความเป็นผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การ
รักหวงห้อง ความเป็นท้องถิ่นนิยมของผู้ตอบ และทัศนคติที่มีต่อกลุ่มคัดค้าน

3. ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด เป็นการสร้าง เครื่องมือวัดหนึ่ง ๆ ให้สามารถวัดใน
สิ่งที่จะต้องการวัดตามแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวถึงตัวแปรหรือในทัศนนั้น ๆ ในการทดสอบความ เที่ยง
ตรงของแบบสอบถามชุดที่ 1 ชุดที่ 2 และชุดที่ 3 ผู้ศึกษาได้สร้างมาตรวัดซึ่งได้จัดทำขึ้นโดย
การเทียบเคียงกับแนวคิด มโนทัศน์ที่ใช้และจากการชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

แบบสอบถามฉบับร่างชุดที่ 1 ผู้ศึกษาเน้นความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content
validity) จึงได้นำไปทดลองใช้กับผู้นำองค์กรในจังหวัดกาญจนบุรีที่เข้าร่วมในการคัดค้านการ
สร้าง เขื่อนน้ำโจนให้ทดลองตอบแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาว่า คำถามต่าง ๆ นั้นผู้ตอบมีความ
เข้าใจหรือไม่และสามารถระบุคำตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำไปให้
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนิพนธ์ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขคำถามต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและรัดกุม
มากยิ่งขึ้นอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้ทดสอบจริง

สำหรับแบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้วัดผู้ที่ขบวนการมุ่งพิทักษ์ผลประโยชน์ให้ผู้ศึกษาได้นำ
แบบสอบถามฉบับร่างไปสัมภาษณ์ชาวจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 ราย และนำแบบสอบถามนั้นมา
ปรับปรุงแก้ไขคำถามต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและรัดกุมมากขึ้น หลังจากนั้นจึงได้นำไปทดสอบ

ด้วยการทำ pre-test กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 46 ราย ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอท่าม่วง และตำบลท่าเรือ นอกจากนี้ยังไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวกรุงเทพฯ จำนวน 12 ราย จากการทำ pre-test ได้นำมาทดสอบหาค่าความ เชื่อถือได้ของ เครื่องมือในตัวแปรที่ เป็นการวัดความเป็นผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักพวกพ้อง ความเป็นท้องถิ่นนิยม และทัศนคติที่มีต่อกลุ่มคัดค้าน

ผลจากการวิเคราะห์มาตรวัดแต่ละตัวพบว่า

ตัวแปรค่านิยมชุดความเป็นผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

มีค่า coefficients alpha 0.67588

ตัวแปรชุดความเป็นท้องถิ่นนิยม มีค่า coefficients alpha 0.32216

ตัวแปรชุดการรักพวกพ้อง มีค่า coefficients alpha 0.54567

ตัวแปรชุดทัศนคติที่มีต่อกลุ่มคัดค้าน มีค่า coefficients alpha 0.78146

อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการตัดข้อความบางข้อความสำหรับใช้วัดตัวแปรออก โดยค่านึงว่าการตัดข้อความแต่ละข้อความออกไปแล้ว (พิจารณาจากค่า alpha item deleted) จะทำให้ค่า alpha รวม สูง และค่านึงถึงความถูกต้องของ เครื่องมือ เป็นสำคัญด้วย กล่าวคือ แม้ว่าข้อความใดทำให้ค่าความ เชื่อถือได้ต่ำ แต่ถ้าหากตัดข้อความนั้นออกไปจะทำให้เนื้อหาของ การวัดตัวแปรแต่ละชุดไม่ครอบคลุมก็จะคงข้อความนั้นไว้ แม้จะทำให้ค่าความ เชื่อถือได้ลดลงบ้างก็ตาม ปรากฏว่ามาตรวัดแต่ละชุดมีค่า coefficients alpha เพิ่มขึ้นบ้างเพียงเล็กน้อย ดังนี้

ตัวแปรค่านิยมชุดความเป็นผู้นุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

มีค่า coefficients alpha 0.68911

ตัวแปรชุดความเป็นท้องถิ่นนิยม มีค่า coefficients alpha 0.43085

ตัวแปรชุดการรักพวกพ้อง มีค่า coefficients alpha 0.57649

ตัวแปรชุดทัศนคติที่มีต่อกลุ่มคัดค้าน มีค่า coefficients alpha 0.79584

(ผลการทดสอบค่าความ เชื่อถือได้ของมาตรวัดตัวแปรได้นำเสนอในภาคผนวก ข.)

4. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ บุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กรที่เข้าร่วมในการคัดค้าน การสร้างเขื่อนน้ำโจน โดยได้รวบรวมรายชื่อองค์กรที่เข้าร่วมในการคัดค้าน การสร้างเขื่อนน้ำโจนมาจากเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ ที่กลุ่มคัดค้านได้จัดทำขึ้น และได้้นำรายชื่อดังกล่าวไปตรวจสอบกับบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนมาตั้งแต่ต้น การตรวจสอบรายชื่อกลุ่ม/องค์กรที่เข้าร่วมในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนดังกล่าว นั้น จะช่วยให้ผู้ศึกษามีกรอบที่จะใช้สำหรับการติดต่อ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

ค่อจากนั้นการเลือกตัวอย่างที่จะศึกษาภายในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละองค์กร ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาจากบุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำขององค์กรและหรือสมาชิกผู้ปฏิบัติงานภายในกลุ่มและองค์กรที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดค่อการเข้าร่วมในการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน และเลือกศึกษากลุ่มหรือองค์กรละประมาณ 1-3 คน จำนวนองค์กรที่ทำการศึกษาทั้งสิ้น 31 องค์กร

สำหรับการศึกษาในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เสริมที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวกาญจนบุรี และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสาธารณชนทั่วไปนั้น ผู้ศึกษามีวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างดังนี้

ก. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวกาญจนบุรี

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกอำเภอที่จะทำการเก็บตัวอย่าง จำนวน 4 อำเภอ ในจังหวัดกาญจนบุรี อันได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง และอำเภอท่ามะกา ค่อจากนั้นก็ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอทั้ง 4 นั้น จำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 80 ชุด เป็นข้อมูลที่ใช้ได้ทั้งหมด 76 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95

ข. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสาธารณชนโดยทั่วไป

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกสุ่มประชากรตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดราชบุรี นอกจากนี้เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย จึงได้ใช้เกณฑ์ให้มีความหลากหลายทางด้านอาชีพ อาทิ เช่น ลูกจ้าง พนักงาน ข้าราชการ เจ้าของกิจการ และชาวนา ชาวไร่ จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 75 ชุด

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีแบบสอบถาม เป็นหลัก ตามข้อคำถามซึ่งได้สร้างขึ้นไว้เป็น 3 ชุด คือ

5.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำของกลุ่ม/องค์กรที่เข้าร่วมในการศึกษาค้นคว้าการสร้างเขื่อนน้ำโจน

5.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ประชาชนผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี ในเขตอำเภอเมือง อำเภอหนองพลอย อำเภอท่าม่วง และอำเภอท่ามะกา

5.3 แบบสอบถามชุดที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์ประชาชนทั่ว ๆ ไปในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดราชบุรี

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ได้ขอความร่วมมือจากโครงการปริญญาโท คณะสังคม-วิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ออกหนังสือถึงกลุ่ม/องค์กรที่เป็นประชากรตัวอย่างในการศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล เพื่อเป็นการยืนยันให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่า ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้จะไม่มีการกระทบต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งในด้านส่วนบุคคลหรือในด้านกลุ่ม/องค์กรที่สังกัดอยู่ และจะไม่มีภาระระบุชื่อสกุลหรือชื่อกลุ่มองค์กรใด ๆ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX ประมวลผลข้อมูลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้คือ

1. ในการพรรณาสถิติโดยทั่ว ๆ ไปของกลุ่มตัวอย่าง ระบุค่าเป็นร้อยละ
2. การทดสอบไคสแควร์ เพื่อทดสอบนัยสำคัญระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ และตัวแปรตามสมมติฐานโดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ,6)
3. การวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย (simple regression analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปรกับตัวแปรตาม 1 ตัวแปร โดยบอกทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์ด้วย ทั้งนี้โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 1,2)

4. การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรใดในตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้มากที่สุด และเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระอื่นทีละตัวตามขั้นตอนแล้วจะสามารถอธิบายตัวแปรตามได้เพิ่มเติมมากขึ้นเพียงใด ทั้งนี้โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 3,4)